

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עג.

עין משפט נר מצוה

מה א מיי פ"ג מהל' מקואות הל' כה [נפשו"ע י"ד סימן רכ סק"ג טו:]
 בו ב מיי פ"ז מהל' טומאת אולתין הלכה ד'
 מז ג מיי פ"ב מהלכות אבות טומאה הלכה ח:

שיטה מקובצת

א כלומר דין הוא שחטהו מפני שהיא גופה: ב ואין שחיטתו מועלת לו והריא הבמה מגע בבלה ומשום וכו' כך מצאתי מוגה ברש"י כתי' ב כמי לפרש דאע"כ רש"י דהא: ג יומה דלא משני הכי בהעור והרובש. ג"כ ע"י חס' מנחות דף כ"ד ע"ב: ד ואח"כ תחבו טמא דפריך טומאת כצ"ל:

רבינו גרשום

דבין כל ידות הכלים שהן אריות. וטמאין: אפי' יומא רבנן חיבורי אוכלין כ' כלומר דמי האבר כמי שנגע לעובר: בשלמא לעולא היינו דקדמי חתכה. בשלמא לעולא דלא (מלקי חיבורי) [אמרין דחיבורי] אוכלין כגון (דלא מפרתי) [דמפרתי] דמי היינו דקדמי שחט את אפן ואח"כ חתכה דמפיקא לאו חתוכה דמי: אלא לרבינא דאמר חיבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמו. ודמי כחתוך מאי ואח"כ חתכה והא מפיקא כחתוך דמי: אידי דתנא רישא חתכה ואח"כ שחט את אפן ואח"כ דקא חתכה משה טהור הכשר דלא מטמא מחיים תנא סיפא נמי חתכה ולעילא אפי' דלא חתכה כמאן חתוך דמי: ואת האבר המדולדל. כלומר שחתך ממנה אבר ומעורה במקצת הבמה מטהר את האבר עמה: וטהר את העובר. אבר של עובר: כמחלוקת בעובדין. כמחלוקת ר"מ ורבנן בשחט את אפן ואח"כ חתכה הכשר מגע בבלה רשטיה עושה ניפול ואין כוללו השחיטה עמה ורבנן סברי אין שחיטה עושה ניפול וכוללו השחיטה עמה ואין כוללו אלא טרפה שחוטתו: אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול. ואין כוללו שחיטה עמה והו' בבלה: דהאי את ליה תקנתא. האבר כשחטו ורבי למי קודם שחיטה אכל אבר המדולדל בבהמה לית ליה תקנתא בחורה:

טומאת צית הסתרים היא ומה צדק הא בשעת פרישתה מקבלת טומאה ולא מיתקמא ציטתו בכל כמו שהרי צריך לקלוף הבשר שצחוך מעל העצם עד לפרק וי"ל דמייירי כגון שחותר בסבין רחצה שמפסקת הסבין צין מה שצחוך למה שצפנים ואין נוגע זה זה בשעת חמייה וכן היהא דהעור והרובש (לקמן דף קסח): צעי לאוקומי אפי' צסבין רחצה ואס תאמר אמאי לא מקשה הכא לעולא כמו שמקשה לשמואל צכריות (דף טו): דאמר רבא

דמין צפ"ק דמס' מנשירין (משנה ה) ' המוסק את הכרישין מים שצחוכן אינן צבי יומן והיזא מן הרי הן צבי יומן אמר שמואל וכרישין עצמן הוכשרו מ"ט בשעת פרישתן מן הכשירוס ופריך עלה ממתני' דהתם דקמי ערצ פסח הו"ל אלל רופא וחותר צכר המדולדל צו עד שיניח כשערה ותוחצו צכירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ואי בשעת פרישתן הוכשרו הכל נמי בשעת פרישתן מן האבר ליתמא לאדם ומשני צנחין צכל כמו והשתא טפי הוה ליה לאקשויי הכא לעולא מטומאה אטומאה ממה דפריך התם דהכא אפילו צנחין צכל כמו מקבלות טומאה בשעת פרישתן עד שלא הוצדל לגמרי נוגע קצת צבציו צכל התם צבי אבר מן החי כל זמן שלא הוצדל לגמרי לא מטמא ואין לחוש אנגיעה קודם שצובדל לגמרי צכל לשמואל פריך שפיר דמייירי צמים שפלו על הכרישין שלא לרצון ולכן ' מוסק ומים הנצדלים ממנה לגמרי הס לרצון וכי הדרי ונגיעי צכרישין מנשירין אפי' דלא ניחא ליה צדמין (מנשירין פ"א מ"ה) כל משקה אפין תחילתו לרצון וסופו לרצון הרי הוא צבי יומן וצנחין להווא דרופא לגמרי וא"ת דאמרין צהעור והרובש (לקמן דף קסג). טלית שהתחיל לקורעה כיון שנקרע רובה שז' אינו צבור וטהורה משמע טהורה לגמרי וכן משמע צפ' דס חטאת (וצמים דף קד:) דמייית ליה צגד שינא חוץ לקלעים ונעמא קורעו ומכניסו ומכסו צמקוס קדוש ואס נשאר עליו שום טומאה היאך מכניסו והא אכתי טמא הוא והשתא אמאי אינה טמאה מגע מדרס כי הכא וצקונטרס מירץ שס ' דהיכא דאינא עליו שמי טומאות מדרס ומגע הזו אהני חלוקה למדרס דמו לא חויה ליה בשלמא

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חויה למלאכה ראשונה להעטף פשה ציה טומאת מגע דחויא לג' אצבעות צכל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אהני לצטולי ותו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום סבא לחלק דמ"מ כיון דיש צה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיינה טומאת מגע ומה שהציא שם צקונטרס רביא דאפי' דאית צו שיעור טומאה מ"מ צטלה ע"י קריעה דומיא דכלי חרס דשצירתו מטהרתו וצבציו מקצלין טומאה דאמר צאלו טרפות (לעיל דף קד:) הן וקרקרומיהן ואין ו שום רביא דהתם איירי כשייחד הצברים אח"כ צכל צלא יחוד לא כמו שמפרש שם ויש מפרשים דטלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דלא שם כלי מיינה טהורה לגמרי צכל הכא איירי בחמיית צגד ולא טהרה ממגע מדרס אפי' שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמייירי כשקורע צהצרה מקומות עד שלא ישאר צכל אחד רוחצ שלש ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאפי' שכל הקריעות מחוצות צסופן לאו חיבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד ריז הטלית והו' צלילו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שייך צטלית צלחמו מיעוט שלא נקרע כדי מעפות פ' קודם דאמרין התם דאי נשאר כדי מעפות היא טמא מדרבנן דאמר צכלים דס חטאת (וצמים דף קד:) ' **מטביל** עד מקום מדה. ואס תאמר ואידך ליהוי חליה דהו מיעוטו המקפיד דמיקפיד חוץ צכלים כמו צאדם כדמשמע צמסקת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי צידות הכלים העשויין כעין חוליות כאותן של צלזל העשויין צצבעות והא דקדמי נמי סיפא צמסקת מקואות (פ"י מ"ה) שלשלת דלי גדול ארצעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטביל עד מקום מדה ' טרפון אומר עד שיעצול כל הטבעת מכלל דח"ק לא צעי כל הטבעת מייירי נמי כגון דלוחה טבעת ענמה עשויה כחוליות מעטעות קטנות וליכא חליה: **חבורי** אוכלים כמאן דמפרתי דמו. וזממה דלא משני הכי צהעור והרובש (לקמן דף קסח): צבי חישב עליו ואח"כ חתכו טמא ' ופריך טומאת צית הסתרים הוא ודוחק להעמידה כ' מאיר וי"ל דלא אמרין כמאן דמפרתי דמו אלא היכא דעומד ליקצן כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן צסוף צילד לולין (פסחים דף פה). צבי אבר שילא מקצתו דמה שילא אסור ומה שצפנים מותר אבר צבי אבר מן החי דהכל אסור ואין עומד ליתחק לא אמרין כמאן דמפרתי דמו:

כחוסר דמי. והרי נוגעין זה בזה: עד מקום מדה. שהוא עתיד לקיים ומה שעמיד לקץ אין צריך צטילה דקצוץ דמי: **חבורי** אוכלין.

שהן רכין אינו חשיב צבור וכמאן דמפרתי דמו. ודאמרין צעלמא (פסחים דף פה). לרבינא חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמו מהכא

נפקא: בשלמא לעולא. דאמר טעמא משום פרישה הוא: היינו דקסני. מתני' חתכו דאי לא חתכו אין טמא משום דמגע סתרים הוא: אידי דתנא **רישא חסכו.** ואחר כך שחט את אמו הבשר טהור דדוקא חתכו קודם שחיטה דמשעה ששחטה ונרצית לטומאת אוכלין לא נגע הא לא חתכו טמא: **תנא סיפא חסכו.** וצלא חתכו נמי טמא העובר: מי טעמא. דקדמי צה תורת מגע: **טעמא צמוקדשין.** מדרבנן: אמרו לו צרה צללס כו'. לקמיה מפרש מאי קא מדהרי ליה: **ואס האבר המדולדל צה.** צסוס צהמה שחתך ממנה אבר ומעורה וטלוי צמקא דאמר' צהעור והרובש (לקמן דף קסח): האבר המדולדל צצהמה ונשחטה מטמאה טומאת אוכלין ולא טומאת צכלות מדקדמי הוכשרו דצמיה ואי צכלה מאי הכשר איכא למימר ואפי' שצסורין צאכילה דקדמי לקמן [ע"ג] צשמעתין להציא האבר והכשר המדולדלים: דבר צגופה. כלומר דין הוא שחטהו וצליא גופה: **כמחלוקת.** צאבר דעוברין: כך מחלוקת צצכר. המדולדל צצהמה דלגרי מאיר אין שחיטתו מטהרתו ולרצנן שחיטתו מטהרתו: **עושה ניפול.** בשעת שחיטה הרי הוא כפול ממנה ואין שחיטתו מועלת לו. ומשום לישא דקרא דילפניו לקמן' מיתה עושה ניפול נקט לה: **ניפול.** גמר נפילה: אינינא דרצנן. דצאבר דעובר מטהרי צאבר המדולדל צה מטמאין: **בחורה.** דאמר (ר' יוחנן צריש פירקין (לעיל דף סח): אבר עצמו מותר צאכילה אס החויר: צשלמא

מידי נבלה אמרו לו שחיטת אמו א"כ תתירנו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן ' אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותר מן העובר שבמעייה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה אמר רשב"ל במחלוקת בעוברין כך מחלוקת באיברין ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול א"ר יוסי ב' חנינא מ"ט דר' יוחנן אליבא דרבנן האי אית ליה תקנתא בחורה והא לית ליה תקנתא בחורה מיתבי אמר להם ר' מאיר לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חויה למלאכה ראשונה להעטף פשה ציה טומאת מגע דחויא לג' אצבעות צכל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אהני לצטולי ותו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום סבא לחלק דמ"מ כיון דיש צה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיינה טומאת מגע ומה שהציא שם צקונטרס רביא דאפי' דאית צו שיעור טומאה מ"מ צטלה ע"י קריעה דומיא דכלי חרס דשצירתו מטהרתו וצבציו מקצלין טומאה דאמר צאלו טרפות (לעיל דף קד:) הן וקרקרומיהן ואין ו שום רביא דהתם איירי כשייחד הצברים אח"כ צכל צלא יחוד לא כמו שמפרש שם ויש מפרשים דטלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דלא שם כלי מיינה טהורה לגמרי צכל הכא איירי בחמיית צגד ולא טהרה ממגע מדרס אפי' שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמייירי כשקורע צהצרה מקומות עד שלא ישאר צכל אחד רוחצ שלש ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאפי' שכל הקריעות מחוצות צסופן לאו חיבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד ריז הטלית והו' צלילו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שייך צטלית צלחמו מיעוט שלא נקרע כדי מעפות פ' קודם דאמרין התם דאי נשאר כדי מעפות היא טמא מדרבנן דאמר צכלים דס חטאת (וצמים דף קד:) ' **מטביל** עד מקום מדה. ואס תאמר ואידך ליהוי חליה דהו מיעוטו המקפיד דמיקפיד חוץ צכלים כמו צאדם כדמשמע צמסקת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי צידות הכלים העשויין כעין חוליות כאותן של צלזל העשויין צצבעות והא דקדמי נמי סיפא צמסקת מקואות (פ"י מ"ה) שלשלת דלי גדול ארצעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטביל עד מקום מדה ' טרפון אומר עד שיעצול כל הטבעת מכלל דח"ק לא צעי כל הטבעת מייירי נמי כגון דלוחה טבעת ענמה עשויה כחוליות מעטעות קטנות וליכא חליה: **חבורי** אוכלים כמאן דמפרתי דמו. וזממה דלא משני הכי צהעור והרובש (לקמן דף קסח): צבי חישב עליו ואח"כ חתכו טמא ' ופריך טומאת צית הסתרים הוא ודוחק להעמידה כ' מאיר וי"ל דלא אמרין כמאן דמפרתי דמו אלא היכא דעומד ליקצן כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן צסוף צילד לולין (פסחים דף פה). צבי אבר שילא מקצתו דמה שילא אסור ומה שצפנים מותר אבר צבי אבר מן החי דהכל אסור ואין עומד ליתחק לא אמרין כמאן דמפרתי דמו:

א) מקואות פ"י משנה ה, ב) צ"ל ר' יהודה אומר כך חלפה צמשה: ג) [פסחים פה:]. ד) [לקמן קסג:]. ה) צ"ל האבר, ו) [לעיל סח:]. ו) הוא שם חסכ או פ' צמס צלמי שום חכרת חסכ. רש"ל צסס הלכות עולם צבליכות עולם כפי השני, צמס: ח) [לקמן ע:]. ט) [דף עד:]. י) צ"ל המוחקן. י) צ"ל מוחק. י) צ"ל דהכא ועיין ר"מ שהיה נמו שהוא לפניה, ח) ועיין צבא"ש שפריך צצית הסתרים של כלס לא חיישין צחליה כלל והציא רביא ממוסמחא:

מוסף רש"י

כמאן דמפרתי דמי. מפורדים (ביצה ב.) ולא הו' חיבור ולא מגע צית הסתרים מוקרי (פסחים פה:). מטמאה במוקדשין: כלומר אס של מוקדשין היא [קטן קסב:] חותר מן העובר שבמעיה. והינה התמיכה בשחיטה, כדליף צגמרא מכל צצהמה תכלול (ע"ד חס). מן הטחול ומן הכליות. של צמה ענמה, אסור באכילה. ואפי' שחיטתו צצהמה לא הותר בשחיטה, להי נקט טחול וכליות משום דלא מידי דמטרפה הוא (שם). כרי. שם חסכ (גיטין פה:).